

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszafizetése
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 17.

115. §.

Nekünk magyaroknak nincs okunk félni, hogy a számtant ellefejtjük. Multunk és jelenünk egyaránt számokra van felépítve.

A multnak számai a régi, történelmi magyar nemzetet mutatják. Egy csomó piros számból áll régi történelmünk: egyik a dicsőség napsugaraitól, másik a kiontott honfivértől piros. 996-tól 1848-ig majdnem minden évszámot karddal jeyeztünk be a történelembe s az a kard vagy vérbe, vagy dicsőségbe volt mártva.

1848-tól változott a számok jelentősége. Nem történelmi évszámokat, nem gyászos vagy dicső események dátumát véstük többé elménkbe, hanem törvényszakaszokat. Mintha ezzel is kifejezést nyert volna a változott korszellem, mely a történelmi nemzetből paragrafus-nemzetet csinált. Hogy a kettő közt mi a különbség, ismét a számok mondják meg. Az 1222-iki aranybulla nem mondta ki szóval, de megalkotta szellemével a különféle nyelvűek egységes magyar nemzetét; az 1868. XLIV. törvényczikk pedig paragrafusba szedve megállapítja, hogy a magyar nemzet egységes s e szavakkal szemben szellemével, botrányosan könnyelmű intézkedésekkel szétdarabolja az egységes nemzetet.

Ezért volt a történelmi nemzet szilárd, hatalmas, erélyes, a paragrafus-nemzet pedig gyenge, kicsiny és ingatag.

Hja, így van az, ha számokba kapaszkodunk s a szellemet futni engedjük. Itt van a sok közül néhány szám: 25. §., 14. §., 92. §. stb., a melyekhez most legujabban járul a 115. §.

Az ujonnan felbukkant bájos ismeretlen az 1899. évi XV. törvényczikk, a kuriai biráskodásról szóló törvénynek reményteljes tagja. Eddig nem volt szerencsénk hozzá s így nem is törődünk vele. Most azonban előkerült hivatalosan, váratlanul s akarva nem akarva foglalkoznunk kell vele.

A deési választás ügyével kapcsolatosan jutott valakinek eszébe, hogy van egy 115. §-a is az 1899. XV. törvényczikknek. Ez a §. azt mondja, hogy ha egy kerületben nagymérvű etetés-ítatás, vagy vesztegetés fordult elő, akkor az igazoló bizottság véleményes jelentése alapján nem rendeltetik el azonnal a választás, hanem a vizsgálat befejeztéig a kerület választói joga felfüggesztendő.

Álljunk meg ennél az intézkedésnél egy perczre. A mennyire ismeretlen volt a törvénynek eme rendelkezése majdnem az egész közönség előtt, annál inkább meglephet bennünket, mikor arról van szó, hogy egy egész kerületnek a választói jogosultságát bizonyos időre felfüggeszték.

Magán egyénekre van helye annak, hogy a politikai jogok gyakorlata felfüggesztessék. A ki nem tud valamely politikai jogával élni, nem szabad annak gyakorlatát megengedni neki. A ki egyébként méltatlannak mutatta magát a poli-

tikai tevékenységre, zárjuk el előle a tevékenység módjait. Ez ellen senkinek sem lehet szava; a modern államjog régen tisztában van vele, hogy a mint a közjogok gyakorlatát az állam rábizhatja egyes tagokra nézve föl is függesztheti, meg is szüntetheti.

Másként állunk azonban a választói kerületekkel. Ezek nem magán személyek, hanem a választás alkalmára és esetére alakult közjogi testületek. Minden egyes kerületben választás alkalmával nem Abaházy Árpádtól Zsugoróczy Zsigmondig a választási névsorban szereplő egyes egyének, hanem a nemzet akarata jut kifejezésre. Annak a nemzetnek akarata, a mely alkothatna egy választói-kerületet 453 képviselővel is, de jónak látta jelenleg egy-egy képviselőt, egy pedig (Horvát-Szlavonország) 40-et.

Mi történik már most, ha egy kerület választói jogát felfüggesztik?

1861-ben Deák Ferencz adta meg rá a választ. Akkor u. i. az abszolút hatalom úgy a Drávan, mint a Királyhágón túli kerületek képviselőválasztási jogát felfüggesztvén, Deák Ferencz kijelentette, hogy az így megalakított országgyűlés csonka, törvénytelen, törvényalkotásra nem hivatott, mert *nem jut benne kifejezésre az egész nemzet akarata.*

Az elv elv marad. Ha 1861-ben törvényellenes volt 80 kerület mellözése, akkor közjogunk szellemével homlokegyenest ellenkezik egyetlen egy kerület jogának felfüggesztése is. Mihelyt egyetlen

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Jona bánata.

Írta: Csehov Antal.

Alkonyodik. Nagy, nedves hópelyehék lomhán keringenek az imént meggyújtott lámpák körül s befödik a háztetőket, a lovak hátát s az emberek vállát és kalapját vékony, puha réteggel. Jona Potapov bérkocsis fehér mint a kísértet. A bakon egy összekuporodott, ahogy csak bírt s meg se moccszan. Még ha egész hófelhő borult volna rá, még akkor sem igyekezett volna a hótól szabadulni. . . . A lova is fehér és mozdulatlan. Olyan mozdulatlan, olyan szögletesek a formái s olyan egyenes, szinte mered a lába, mint egy olyan gebéé, amely egy kopeket sem ér. Valószínűleg el van mélyedve a gondolataiba. Ha a lovat megszokott szürke környezetéből és az eke mellől elviszik s ide hozzák ebbe a borzasztó fényességbe, a rettenetes zajongásba és a tolongó emberáradat ez örvényébe, — végre is gondolkoznia kell a sors változóságáról. . . .

Jona és a lovacskája már régóta álldogál ugyanazon a helyen. Dél előtt jöttek el hazulról, s azóta még nem vittek senkit. Pedig már ereszkedik le az éji sötétség a városra. A lámpák halványága élénk fénynyé változik át s az utca zaja növekszik.

— Kocsis, a Wibor, székjára! Kocsis!

Jona összerenzen s havas szempillái közül bámul egykatonaköpenyes, csuklyás urra.

— A Wiborgszékjára! — ismétli az ur.

— Aiszol talán? A Wiborgszékjára!

Jona beleegyezése jeléül meghuzza a gyeplőt, mire egész réteg hó omlik le a válláról és a ló hátáról. . . . Az ur beszáll a szánba. A kocsis csettent a szájával, előrenyújtja a nyakát, fölkel s inkább szokásból mint szükségből pattog az ostorával. A ló is előre nyújtja a nyakát, összehuzza merevségre hajló lábait s tétozva elindul. . . .

Alig hogy elindulnak az ide-oda tolongó tömegben, Jona mindjárt hallja, hogy kiabálnak rá:

— Hová hajtasz? Kutya teremtette! Jobbra tarts!

— Hiszen te nem is tudsz hajtani! Jobbra tarts! — kiált rá az ur is.

Egy magánfogat kocsisa káromkodik; egy gyalogos, aki az utcán keresztülfutva belütdőlt a ló fejébe, dühösen néz Jonára s lerázza a válláról a havat, ami a lóról hullott rá. Jona úgy ül a bakon, mintha tük volnának alatta, a könyökeit kifelé tartja, úgy forgatja a szeméit, mint az őrut, mintha nem tudná, hogy tulajdonképpen mi lesz most vele.

— Mind gazember, ugy-e? — tréfálgozik az ur. — Csak arra leselkednek, hogy összeütközessenek veled, vagy a lovad alá kerüljenek. Tudod, ezek már előre összebeszéltek!

Jona hátrafordul, nyilvánvalóan mondani akar valamit, de torkán akad a szó.

— No mi az? — szól az ur.

Jona elmosolyodik, megerőlteti magát s rekedten így szól:

— Ezen a héten történt . . . meghalt a fiam, uram . . .

— Hm! . . . Miben halt meg?

Jona egész testével megfordul és így szól:

— Ki tudja! Valószínűleg lázban. Három napig feküdt a kórházban s meghalt . . . Az Isten így akarta.

— Fordulj meg, te gazember! — kiált rá valaki a sötétben. — Nem tudsz vigyázni, te vén kutya! Vagy az orrod se látsz?

— Csak hajtj, csak hajtj, — szól az ur. — Így holnapig se örünk oda!

A kocsis megint előre nyújtja a nyakát s pattog az ostorával. Aztán néhányszor hátratekint az utasára, de ez már behunyta a szeméit s nincs kedve Jona beszédét hallgatni. Minthán az ur a Wiborgszékjáján leszállott, Jona megáll egy korcsma előtt, megint összekuporodik a bakon s meg se moccszan. . . . A nedves hó megint egészen fehérre festi őt meg a lovat. . . . Elmulik egy óra s aztán még egy óra. . . .

A gyalogjárón gummiczipőkben csoszog s civakodik három fiatal ember; kettő közülük nagy és karcsu, a harmadik azonban kicsiny és pupos.

— Kocsis, a rendőrhöz! — kiált rá a pupos. Hárman vagyunk s husz kopeket kapsz.

kerületben nem juthat kifejezésre a nemzet-akarát, akkor az a nemzeti akaraton csorbát üt, az így megválasztott országgyűlés hiányos, törvénytelen.

A deési eset nem nagyon feltűnő, lévén az egész egy kis erdélyi kerületecske. De tegyük fel, hogy képviselőválasztási joga gyakorlatát felfüggesztik pl. Fiumének, vagy a legnagyobb választói kerületnek: Horvát-Szlavonországnak s törvényt alkotnának éppen a felfüggesztés tartama alatt Fiume vagy a horvát-szlavon tartomány közjogi viszonyairól. Ugy-e, egyszerre világos lenné minden laikus előtt is, micsoda igazságtalan, a magyar közjogi felfogással homlokegyenest ellenkező eljárás volna ez?

Mégis örülünk a deési esetnek, mert a törvénynek ezt a kézzelfogható botlását nyilvánossá tette. Ezek után nem az teendő többé vita tárgyává, éljen-e az igazoló bizottság a 115. §. adta jogellenes joggal, hanem az, hogy miként lehessen a 115. §-t, ezt a magyar közjogba becsempészett abszolutisztikus kakukfit hatályon kívül helyezni?

Egy kerület választói jogát felfüggeszteni nem lehet, mert a kerület jogokkal vissza nem élhet. Visszaélést az egyének követnek el s azokat ám tessék szigorúan büntetni. De a 115. §. alkalmazásával oda is juthatunk a további következetes fejlesztés útján, hogy pl. Nagyvárad városát a kormánynak nem tetsző választás miatt egy szép napon elítéljük politikai jogai felfüggesztésére és egy havi elzárásra vallás-, kor-, nemi-, rang- és osztálykülönbség nélkül.

Befejezésül még egy kérdést: Talán csak nem azért akarják felfüggeszteni a vizsgálat tartamára a deési kerület választó-jogát — mert a volt képviselő Teleky Domokos gróf hat hónapig nem választható ???
Dr. K. A.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 18. A városi árveház választmányának ülése d. e. 10 órakor.
Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.
Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

A csongrádi petíció.

A Kuria tegnap délelőtt a csongrádi választás ügyével foglalkozott. Az utolsó választásong Csongrád helyi jelöltjét, Hegyi Antal plebánost legyőzte dr. Baross János miniszteri fogalmazó, a ki szabadalvú programmal lépett fel. Baross 29 szótöbbséggel győzött s aztán mint legfiatalabb képviselő, a Háznak egyik korjegyzője lett a megalakuláskor. Mandátuma ellen azonban Hegyi hívei petícióval éltek, azt a vádat emelve, hogy a megbízó levélhez nem valami kifogástalan uton és módon jutott.

A támadók kérvénye szerint, a melyet Faiss tanácselnök elnöklésével tegnap tárgyaltak, Barosznak a pártja vesztegetett, érdekében hivatali presszió működött s a legfurfangosabb módon etette és itatta a választókat. A potyá lakomákat igen ötletesen rendezték, hogy megkerüljék a törvény tilalmát. Azt cselekedték, hogy ma az egyik, holnap a másik helybeli vendéglős hívta meg Csongrád népét eszemiszomra, névnap, vagy születésnap ürtügye alatt. Kaszanyiczky Dénes vendéglős például — mint a széküldött meghívókban írta — a »saját lakásán« 400 vendéget vendéglelt meg állítólag a maga költségén. Aztán a hivatalos körök is a Baross javára dolgoztak.

— Szóval, — mondotta dr. Frivaldszky, a kérvényező képviselője, — csak a jászberényi képviselőválasztás volt a csongrádihoz fogható.

Paiss elnök: Kérem, ne tessék ide nem tartozó más választásokra hivatkozni.

A támadók ügyvédje után a védő terjesztette elő a választás védelmét.

Az ítéletet holnap hirdetik ki.

Katonai beruházások.

A P. L. tegnapi száma, valószínűen hivatalos forrásból, hosszabb cikkben ismerteti a jövő évre várható katonai budget főbb tételeit. A »stürgösen« megvalósítandó beruházásokról a következőket írja az említett cikk:

Két új altábornagyi állás szervezését a delegáció elvben már engedélyezte. Az altábornagykata hadtestparancsnokságokhoz osztják be, oda, ahol még nincsenek. Továbbá a vartüzér-századosok lovasítása, három szekerészosztály felállítás, a legénységi élelmezés javi-

tása a vacsora rendszeresítésével, mind olyan dolok, melyek részben már megvalósultak és amelyeknek a végleges megvalósítására újabb tételek szerepelnek a hadügyi költségvetésben. Tervbe van véve a hadiszerek kiegészítése, a kézi fegyverek szaporítása, a szállítható tábori vasutak, hadi hidanyagok, távirókészülékek és folyamataknak beszerzése. Mint nagyon fontos és nem halasztható tétel szerepel a hordozható tábori kemencék beszerzése, amelyekre több mint bizonyos, hogy nagyobb összeget fognak előirányozni.

Mindezek a tételek azonban a hadügyi budgetet nem fogják túlságosan igénybe venni, olyanira, hogy az 1903. évi előirányzat szám szerű adatai nem mutatnak majd lényegesebb eltérést az ideitől.

Ami az új ágyukat illeti, erről még mindig nem tudni semmi biztosat, ami katonai körökben tagadhatatlanul némi nyugtalanságot szült. Az új ágyukkal való felszerelése a üzér-ségnek olyan szükséglet, mely már el nem odázható a hadsereg harcalképességének veszedelme nélkül. Az idej delegáció ugyan aligha lesz még abban a helyzetben, hogy a kérdéssel foglalkozzék, mert az arra hivatott szakkörök lelkiismeretességéből a kísérletek az őszig fognak tartani, az azonban már ma bizonyos, hogy legkésőbb a jövő nyárig megtörténik a megállapodás. Mibelyt pedig ez meglesz, haladékok nélkül hozzáfognak az új ágyuk beszerzéséhez, hogy a többi államokkal szemben meg- szűnjék a visszamaradottság. Éppen erre való tekintettel katonai körökben remélik, hogy erre vonatkozóan már az 1903. évi költségvetésben gondoskodás fog történni, nehogy egy újabb esztendő veszendőbe menjen.

Mindezekből látnivaló, hogy a félhivatalos közlemény, mely minden évben, ilyen tájban megszokta előzni a hadi budgetet, tele van a legszebb reményekkel a magyar hazafiak lojalitása és áldozatkészsége iránt. Es ámbár már tudja, hogy a kemenczétől a tábori ágyuig mi mindegyre lesz majd szüksége a hadügyminiszternek, mégis alig lesz nagyobb emelkedés a budgetben — jegyzi meg csillapító szerénységgel. Holott, ha minden igaz, amit az új beruházásokról mond, alig hiheti el valaki, hogy mindez »alig kerül valamibe.« Sokkal valószínűbb, hogy az a cikk is azért íródott, mert nagyon is sokba fog kerülni az a »valami.« Eddig legalább mindig így volt.

Jona megbuzza a gyeplőt s csettent a nyelvvel. Husz kopek nagyon kevés, de ez most, neki mindegy... Egy rubel, vagy öt kopek most mindegy; az a fő, hogy legyen kit vinnie. A fiatal emberek fölugranak a szárnra s mindhárman egyszerre le akarnak ülni. Hogyan oldják meg azt a nagy kérdést, hogy hármuk közül ki álljon a szárnban, mert csak két ülőhely van? Hosszas czivakodás, szemrehányás és káromkodás után abban állapodtak meg, hogy a puposnak kell állnia, mert ő a legkisebb.

— No rajta! — kiabál a pupos a kocsis háta mögé állva. — Hajts! — Milyen sapkád van neked, testvér! Egész Pétervárott nincs rongyosabb!

— Hehehe, — nevet Jona, — ha nincs másik!...

— No, ha nincs is másik azért hajthatsz! Az egész uton így akarsz hajtani? ... Akkor nem is kapsz...

— Zug a fejem, — szól a hosszú fiuk egyike. — Tegnap Dukmaszovnál megittunk négy üveg konyakot Vaszjikával ketten.

— Nem értem, miért hazudsz, — szól a másik hosszú fiu mérgesen. — Ugy hazudsz, mintha könyvből olvasnál...

— Verje meg az Isten, ha nem igaz...

— Éppen olyan igaz, mint az, hogy a bolha köhög.

— Hehehe! — vigorog Jona, — ezek vidám urak!

— Hogy az ördög vitt volna el! — kiált rá a pupos fölháborodva, — hát mindig így fogsz te hajtani, te vén gazember? Hát így kell hajtani? Csapj oda azzal az ostorral! Hű! Hű! Hű! Csak rajta!

Jona érzi a háta mögött a pupos mozgékony testét s hangjának a hullámain. Hallja a szidalmazást, embereket lát s az elbagyatlanság érzete lassankint szűnik a keblében. A pupos addig káromkodik, míg egy hatemeletes disznóságot ki nem mond, s aztán köhögési rohamai támadnak. A hosszú fuk elkezdnek valami Nagyesda Pijetrovzáról beszélni. Jona körül néz. Mikor egy kis szünet támad, megint hátrafordul s kezd mormogni.

— Nekem meg ezen a héten... meghalt a fiam!

— Mindnyájan meg fogunk halni! — sóhajt a pupos és a köhögés után megtörli az ajkait. No csak rajta! Hajts! ... Uram, így lehetetlen tovább haladni! Mikor értünk oda?

— Ugyan hajtsatok már! Vágd nyakon az öreget!

— Hallod, te vén gazember? Téged nyakon kell tűnöm! ... Ha az ilyen emberrel sokat teketóriázunk, akkor akár gyalog is mehetünk! ... Hallod, te vén szamar? Vagy nem is hederítesz a szavunkra?

És Jona már érzi az ütést a nyakán, de inkább halja, mint érzi.

— Hehehe! — szól nevetve. — Vidám uraságok! ... Adjon nekik az Isten erőt, egészséget.

— Kocsis, nős ember vagy te? — kérdi az egyik hosszú fiu.

— Hogy van-e feleségem? Hehehe... igazán vidám uraságok! Nekem most csak egy feleségem van: a föld... Hahaha! ... Azaz, hogy a sír! A fiam meghalt, én meg élek... Ez különös dolog... A halál bizonyosan eltévesztette az ajtót... A helyett, hogy én értem jött volna, a fiamat vitte el...

És Jona megfordul és el akarja mondani, hogy hogyan halt meg a fia, de most felsóhajt a pupos és kijelenti, hogy hála Istennek, végre megérkeztek. Miután Jona zsebre vágta a husz kopeket, még sokáig bámul a három lump után. Megint egyedül van és megint csöndes körülötte minden... Rövid időre elnémult bánata újra fölébred s még nagyobb súlytal nehezedik a keblére. Nyugtalanul, kinosan vergődve néz végig az embereken, akik az utca két során tolonganak; e sok ezernyi ember között igazán nincs egy sem, aki meghallgatná az ő bánatát? Az emberek jönnek-mennek az utcán s mit sem törődnek az ő bánatával... Pedig borzasztó, határtalan ez a bánat. Ha Jona kebléből kitorhatna, valószínűleg az egész

A kath. autonomiai kongresszus.

— Nyolczadik ülés. —

Budapest, jan. 17.

A kath. autonomiai kongresszus mai folytatásos ülésén, a mely délelőtt tíz órakor kezdődött, gróf Szapáry Gyula elnököl. A jegyzőkönyv felolvasása után Ugron Gábor a jegyzőkönyvre vonatkozólag tett észrevételt.

A királyi leirat és a miniszter akarata

Az első szónok Major Ferencz volt. Beszéde elején, mint jellemző és érdekes jelenséget szükségesnek tartja felemlíteni, hogy a kongresszuson eddig elhangzott szónoklatokban megtalálja azt, hogy mindenütt bizalmatlanság mutatkozik a kormány iránt a katolikus autonomia kérdését illetően. A kormányzat nem akarja elismerni, hogy állami érdekből is mulhatalanul szükség van a katolikus autonómia. Minek lépne a kongresszus az alkudozások terére a kormányval szemben, a mikor a magyar katolicizmusnak csak a legkisebb kedvezményeket és előnyöket akarják nyújtani.

Erkölcsei kötelessége a kongresszusnak, hogy tiltakozzék az ellen, hogy a királyi leirat hatályosságát a miniszter akarata elé helyezi az autonomia kérdésében. Elénken emlékszik még a kongresszus arra, hogy az egyházpolitikai javaslatok idején is odaszegezték a kormány akaratát az uralkodó akaratával szemben. A tárgyalások eddigi során kizárólag csakis annak a törekvésnek adott kifejezést, hogy a magyar katolicizmusnak szüksége van erős, egészséges és biztos alapokon nyugvó autonómia. Ha a katolikus intelligenciát akar nevelni a magyar katolicizmus, akkor a kath. iskolákra is az autonómia kell felügyelnie. Az iskolák katolikus szelleméről és jogi természetéről szól azután. Hogy nem a katolikusok, hanem más felekezethez tartozó kormányférfiak elmennek a saját hitfelekezetük érdekeit védő kongresszusokra, azt minden kínálkozó alkalommal tapasztaltuk. De a mikor a katolikus érdekek ápolásáról van szó, akkor a katolikus kormányférfiakat hiába keressük a gyűléseken és a kongresszusokon. Hasztalan kutatunk ilyenkor miniszterek után, de még sikertelenebbül kutatunk miniszterjelöltek után. Ez sértés nemcsak a most folyó ka-

tholikus kongresszusra, de az egész magyar katolicizmusra. Csatlakozik Zichy Nándor véleményéhez.

Horánszky beszéde.

Ezután Horánszky Nándor emelkedett fel szólásra. Az egyház szervezésével, a püspöki kar helyzetével és a legfőbb kegyur állásfoglalásával egyaránt számolunk. A fejlődés lehetőségét nem szabad elzárni, de alkalmasabb időt vár a teljes autonomia megvalósítására. Lemondásról beszélnek itt minduntalan, de senki se mutatta ki világosan és teljes határozottsággal, hogy miről vagyunk kénytelenek lemondani. Az autonomia fontos kérdésénél, a 27-es bizottság elaborátumának el, vagy el nem fogadásánál nem is tanácsos lemondásról beszélni, de jogoknak konfiskációjáról itt szó sincs. Rakovszky István vádjával szemben kijelenti, hogy az illetékes férfiakat csakis egyoldalu elfogultsággal lehet azzal az alaptalan vádaskodással illetni, hogy ellenzői az autonómianak.

Sajnálattal látja az országban az áldatlan felekezeti harcot. Sajnálattal látja, hogy e harcz eliminálása helyett még élesztik a tüzet.

Ily körülmények közt ez ügyet a törvényhozás elé vinni — a mai viszonyok közt szerencsétlenségnek tartaná, mert csak felujtánák a felekezeti villongásokat. (Ellenmondások)

Polemizál Rakovszkyval, aki azt állítja, hogy míg a protestantizmus nevelhet protestáns intelligenciát a katolicizmus nem. Hát miért nem? Hisz minden felekezet állíthat iskolákat? Mi akadályozza?

Rakovszky: Az áldozatkészség.

Horánszky: Igen, igen. De csak is ez.

Ugron: De a katolikus alapok iskoláiban nem lehet!

Horánszky: Tizenkét ilyen iskola van. Csak nem tagadhatják, hogy ott is katolikus szellemben tanítanak? S a katolicizmus sérelme ebbe a 12 iskolába zsugorodik össze? Ez csak nem lehet a kétségbeesett panaszoknak oka!

Győrffy Gyula: Nem áll.

Horánszky: Nem valóságokat mondok?

Győrffy: Nem.

Horánszky: Minden állításom valóság. En a felelősséget azért, ha ez elaborátumot nem

fogadjuk el, nem veszem magamra s azért a 27-es bizottság javaslatát elfogadjai

Rakovszky válasza.

Rakovszky István röviden reflektál Horánszkyra. Azok az iskolák a miénk s azokban megvonják tőlünk a jogokat. Nem 12 iskoláról van szó, hanem ötvenkettőről, melyekben a miniszter feltétlen dirigál, az ő tankönyveit kell használni s nincs biztosítékunk arra, hogy ott akár mely atheista könyvet is taníthassanak. Ő Magyarországon annak volna hive, hogy a középiskolák a felekezetek befolyása mellett — az állam fentartása alá helyeztessenek, (Hosszas mozgás, helyeslés) mert ő a mellett, hogy katolikus, első sorban magyar ember. (Hosszas tetszés, másfelől mozgás, ellenmondás, nyugtalanság.) Ezt kötelességének tartotta kijelenteni.

Zichy János beszéde.

Zichy János gróf: Rámutat arra a furcsa helyzetre, hogy ha ő a képviselőházban felszólal egy katolikus kérdésben, azt mondják: ime felekezeti politikát csinál. Ha pedig itt a kongresszuson szólal fel, azt mondják: ime, az ellenzéki képviselő beszél. (Derűtlenség.) Kéri, ne tekintsek benne a politikust, hanem csak a katolikusot, aki a katolikus kérdésekben ott is, itt is mindig helyt áll. (Eljenzés a jobboldalon).

A 27-es bizottság jogfenntartó nyilatkozatában nem bizik. Ha most, mikor a helyzet oly kedvező, nem markolunk bele a jogokba, akkor sohase kapjuk meg. Ez az autonomia — valaki azt mondta: kath. segítő-egyesület — nem kell neki se ma, se holnap. Hanem neki az a hatalmas, életképes, fejlődés-képes autonomia kell. (Tetszés)

Horánszky az feleli: Ne feledjük el, hogy nekünk katolikusoknak itt a hazában, mely katolikus állam volt, s akik közjogi helyzetet nyertünk, többet kell követelnünk, mint a protestánsok követeltek s százszor többet is van jogunk követelni. (Ugy van!)

Ha kilencz millió katolikusnak kívánsága sem képes megmozgatni azokat az irányadó köröket, akkor tudni fogjuk, hogy ezen a termen kívül se szabad támogatnunk ezt az irányzatot. (Ugy van a jobbon.)

világot elárasztaná, de azért mégsem látja meg senki. Olyan jól elrejtőzködött Jona kebelében, hogy még nappal, lámpafény nélkül sem láthatja meg az ember . . .

Jona látja, hogy a házmaster ott ácsorog a kapu előtt s elhatározza, hogy megszólítja.

— Mondd csak, testvér, hány óra lehet? — kérdi tőle.

— Már tízre jár . . . Miért állsz itt? Hajts tovább!

Jona néhány lépéssel tovább hajt, összekuporodik a bakon s átengedi magát bánatának . . . Most már hiábavalónak tartja azt, hogy az emberekhez forduljon. De nem mulik el öt perc se, mikor már fölegyenesedik, megérezza a fejét, mintha szúró fájdalmat érezné és megrántja a gyepőt . . . Rosszul érzi magát. »Az udvarba!« gondolja magában, »haza az udvarba.«

S a ló kezd ügetni, mintha kitalálta volna a kocsi gondolatát. Másfél óra múlva Jona már a nagy, piszkos kalyha mellett ül. A kalyha körül s a padlón emberek horkolnak. A levegő párával felt, forró . . . Jona végigné az alvókot, megvakarja a fejét s bánja, hogy ilyen korán hazajött . . .

— Még csak a zab árát sem kerestem meg, — gondolja magában. — És ezért is bánodom. Az az ember, aki érti a dolgot, aki

maga is jóllakott, meg a lova is jóllakott, az mindig nyugodt . . .

Az egyik sarokban fölemelkedik egy fiatal kocsi, álmosan ásít s a vizesvödörhöz hajol.

— Szomjas vagy? — kérdi Jona.

— Ugy látszik!

— Igen . . . értem . . . N kem meghalt a fiam, testvér . . . Hallottad? A héten a kórházban halt meg . . . Most már vége . . .

Jona nézi, hogy a szavai milyen hatást gyakoroltak a fiatal kocsi, de nem lát semmit. A ficzkó már a takarója alá huzta a fejét s tovább alszik. Az öreg sóhajt s megvakarja a fejét . . . Épen olyan nagy szükségét érzi a beszédnek, mint amilyen nagy szükségét érezte ez a ficzkó annak, hogy igyék. Már majdnem egy hete, hogy a fia meghalt és még senkivel sem beszélt róla ugy, ahogyan illt volna . . . Pedig kedvteléssel és értelmesen kellene róla beszélni. El kéhene mondania, hogy a fia hogyan betegedett meg, mennyit kínlódott, mit mondott a halála előtt és hogyan halt meg . . . Le kellene írni a temetést, meg azt az utat, mikor elment a kórházba a fia ruháiért. A leánya, Aniszja a faluban maradt . . . Ő róla is kellene beszélnie . . . De el se tudja sorolni, hogy mi minderről kellene beszélnie. A hallgatónak sóhajtania és keseregnie kellene . . . Az asszonyok ugyan ostobák, de már a harmadik szónál ordítanak.

— Megnézem a lovat, — gondolja Jona, — még mindig ráérek azután is aludni . . . Még kialhatom magamat . . .

Felöltözik s kimegy az istállóba a lovához. A zabra gondol, a szénára, meg az időre . . . A fiára nem tud gondolni ha egyedül van . . . Beszélni lehetne róla valakivel, de elviselhetetlen, sőt borzalmas dolog egyedül rágondolni és az alakját elképzélni.

— Zabálsz? — kérdi Jona a Jovát, amint fénylő szemébe tekint . . . — No csak rajta, zabálsz . . . Ha nem érdemeljük meg a zabot, szénát zabálunk . . . Igen . . . Én már nagyon öreg vagyok a kocsiszkodáshoz . . . A fiamnak kellene kocsiskodnia . . . Ő igazi kocsi volt . . . Ha ő most élne . . .

Jona hallgatott egy kis ideig s aztán tovább beszél:

— Ugy van, testvér . . . Kuzma Josics nincs többé . . . Isten nyugosztalja . . . Egyszerre csak gondolt egyet és meghalt . . . Látod, képzeld el, hogy neked van egy csikód akinek te vagy a tulajdon édes anyja . . . És tegyük fel, hogy ez a csikó meghal . . . Ez ugy-e fájna neked?

A ló zabál s természetesen hallgat; aztán ráfújja meleg lehelletét a gazdájára . . . Jonának tetszik a ló türelme s elbeszéli neki mindent, ami csak nyomja a szívet . . .

Nem hangulatot akar csinálni, hanem az ő lelke meggyőződését akarja átvenni barátai lelkébe.

A püspöki kar tegnap nem jelentette ki, hogy a 27-es bizottság javaslatát elfogadja. Ez megvilágítja az utat, melyet követniök kell s ezért nem fogadja el a javaslatot. (Tetszés, éljenzés.)

Szünet.

Szünet után

Szapáry Gyula gróf elnök: Indítványozza, hogy a legközelebbi ülés *csütörtökön* legyen s tekintettel arra, hogy a képviselőház is, esetleg a főrendiház is tart üléseket, ezentul az ülések *délután 4 órakor* kezdődjenek és pedig *a főváros tanácskozó termében*, mely jobban megvilágítható.

A kongresszus az elnök indítványát elfogadja.

Ezután folytatták a vitát.

Asbóth János a 27-es bizottság javaslata mellett beszél.

Majláth püspök hivatkozik a püspöki kar nyilatkozatára, nem lát garanciát abban, hogy a javaslaton olyan változások eszközöltenek, melyek a püspöki kar álláspontjának, a katolikusok jogainak, igényeinek egyáltalában nem felelnek meg.

Fájlalja, hogy a kongresszuson valaki az állami nevelés hívének vallotta magát.

— *Nagyon fáj ez* — ugymond — *mert csalókoztam! Azt hittem ugyanis, hogy ezen teremben mindenki jól akar egyháznak és hű oda-adó fia a hazának!* (Hosszantartó taps és éljenzés.)

A kongresszust csütörtökön folytatják.

A disznó.

Rendőr: Aláson jelentem, ez a disznó csavargásban találtatott s mert illetőségi helyét nem tudta — bekísértem.

Fogalmazó: Ejnye Röff ur, hát illik ez, ilyen jól táplált alakhoz, kint csavarogni éjjel-éjszakáján?

Röff: Nem csavarogtam én, hanem menekültem és ha van egy csöpp szeretet szívében, mentesen meg engem.

F.: Egy csöpp szeretet? Első látásra meg szerettem és higgye el, úgy szeretem, de úgy, hogy majd megeszem.

Röff: Csak ezt ne, csak ezt ne. Hallja szörnyű bajomat. Jó módban éltem. Nem tudtam mi a nélkülözés és nyomor. Oly jól éreztem magam, hogy alig fértem a bőrömben. De egyszerre rokon hangokat hallok. Hol jobbról, hol balról, keserves siró hangokat mindennap. A társam is így vonszolták ki mellőlem a minap. Hallottam sirását, de nem láttam többé soha. Es ma, ah! ma este egy kegyetlen arcu férfi jött ölomba, megtapogatta hátamat, fületem s így szólt:

— Holnap korán leöljük.

Hah! egyszerre viláosság gyult agyamban és én megejtettem, hogy miből lesz a kolbász és szalonna. Ettől fogva a menekülésre gondoltam és azt hittem legjobb lesz a rendőrségen. Úgy tudom, hogy a rendőr ne szokta megtalálni akit keres, hát bizonyosan a rendőrségen sem keresik akit megtalálni akarnak. Ide iparkodtam hát s remélem megvédenek.

F.: Sorsa szívemig hat, de ki kell jelentenem, hogy ki fogjuk önt szolgáltatni jogos tulajdonosának.

Röff lekonyítja fülét, farkát, majd fel sóhajt:

— Ilyen az én szerencsém. Ha nem jövök a rendőrségre, hosszú életű lettem volna a földön, de így az én esetemmel igazán disznóban vannak az urak. El sem veszttem, már is megleltek.

UJDONSAGOK.

Dr. Barabás Béla elutazása.

Tegnap véget ért az ünneplés, amelylyel Nagyvárad város polgársága mindenütt körülvette városunk kiváló képviselőjét.

Tegnap délelőtt ellátogatott a *honvédelmi hadapródiskolába*. Ohajtotta látni ezt a hatalmas intézményt, a mely a honvédség jövő fejlődésének, dicsőségének alapját, biztosítékát képezi.

Az intézetben igen szívélyesen fogadták s **Mayor** Miklós őrnagy az intézet parancsnoka kalauzolta az iskolában lekötendő szívélyességgel. A berendezés gazdagsága meglepte dr. **Barabás**l. A látogatásnál a tanári kar is jelen volt.

A helyiségek megtekintése után a tisztikar étkezdéjében villásreggeli volt a vendég tiszteletére, amelyen **Mayor** Miklós parancsnok szép szavakban felköszöntötte a vendéget, mint a város képviselőjét és a véderőbizottság tagját.

Dr. Barabás Béla csinos beszédben mondott köszönetet. Szívélyes búcsúval ért véget a látogatás, amely nem hivatalos, hanem magán jellegű volt.

Még tegnap délelőtt a rendelkezésére állott idő alatt látogatásokat tett egyes polgároknál. A látogatást is sokan adták vissza a Sasban, így dr. **Steinberger** Ferencz kanonok, **Sal** Ferencz kir. tanácsos, nyug. polgármester, **Papp** Miklós kir. tanácsos, pénzügyigazgató stb.

Délután 4 órára volt kitűzve az elutazás. Már jóval a kitűzött idő előtt nagyszámu közönség gyűlt ki a vasútállomáshoz, hogy búcsút vegyen a kiváló férfiutól, a ki hatalmas szónoki képességével, egyszerű, lekötendő szívélyes modorával meghódította e város közönségét s megnyerte szeretetét, ragaszkodását.

A 48-as függetlenségi párt részéről megjelentek a búcsúzásnál **Szokoly** Tamás, **Stern** Hermann, dr. **Pácz** S., **Karger** Sándor, **Weisz** Károly, dr. **Adorján** Emil, dr. **Karasz** Kálmán, **Beczky** Lajos, **Déry** János, **Sziládky** Ernő stb., stb.

Szívélyes búcsu után felszállott az aradi vonat egyik első osztályu kocsjába.

Midőn a vonat elindult, lelkesen megéljeneztek a távozót, aki kendőjével intett köszönetet az ovációért.

Jan. 19. Katholikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **Hat festmény a muzeumnak.** Említetük már, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ez évben az állam által vásárolt képzőművészeti tárgyak közül hat festményt engedett át állami letétképen a Biharvármegyei és Nagyvárad Részleti és Történelmi Egyesület Muzeumának. A hivatalos lap tegnapi száma közli az adományra vonatkozó rendelkezést.

* Erzsébet Mária kir. hercegnő esküvője.

Erzsébet Mária kir. hercegnő esküvője Windisch-Graetz Ottó herceggel e hó 23-án délelőtt tíz órakor lesz Bécsben a császári palotának József kápolnájában. Az esküvő után az új házasságát a király külön kihallgatáson fogadja. Délután öt órakor családi ebéd lesz, melyre az új házasság rokonsága is hivatalos. A kir. hercegnő renúncziációja 22-én délelben 12 órakor történik. Ugyanaznap estében hangverseny lesz Mária Valéria kir. hercegnőnél a mátkapár tiszteletére. A menyasszony anyja, Lónyay grófné a legközelebbi napokban már a Burgban száll meg, ahol leányának esküvőjéig marad.

* **Szell Kálmán** állapota. Bécsből telegrafálják a »Budapesti Tudósító«-nak: **Szell** Kálmán miniszterelnök állapota állandóan kedvező. Vasárnap a miniszterelnök Budapestre szándékozik utazni.

* **A Katholikus Szabad Liceum** vasárnapi első előadása iránt városszerte nagy az érdeklődés. A rendező bizottsághoz folyton érkeznek megkeresések meghívók iránt, s a bizottság igyekezett is mindenki óhajának megfelelni. Eddig közel ezer meghívót küldtek szét. Minthogy ily nagyarányu expedálásnak rövid idő alatt kellett megtörténnie, tévedés nincs kizárva s azért ismételtlen felkérjük mindazokat, a kik meghívójukat ma reggel kézhez nem kapták, sziveskedjenek ez iránt szerkesztőségünkhöz fordulni s a meghívót rövid uton átvenni.

* **A városi árvaház ügyel.** A nagyvárad városi árvaház választmánya ma, szombaton délelőtt 10 órakor a városházán ülést tart.

* **A kapuczinusok gyásza.** A kapuczinusok helybeli rendházát gyász érte: egyik derék, munkás tagja, **Fr. Szolner** Károly Medárd sekrestyés, aki mint fráter tizenhét esztendő teltöltött a rend szolgálatában, ebből négyet Nagyváradon, f. hó 15-én az utolsó szentségek ajtatos felvétele után meghalt. Temetése tegnap jan. 17-én ment végbe. **Dr. Vucskics** Gyula plébános végezte a temetési szertartást. Az új központi temetőben a kapuczinusok számára kijelölt s bekerített temetkezési helynek **Fr. Szolner** lett az első lakója. Nyugodjék békében!

* **Gyilkos vadász.** Vakmerő gyilkossági merénylet történt a délelőtti a dulevai községi erdőben. A községi erdő, mint vadász terület Lovrik Döme községi tanítónak volt bérbe adva, a ki a bérlőhöz még néhány társat szerzett magának. A községi lakosok között azonban sok orvvadász van, a kik nagy pusztításokat idéznek elő a vadállományban, daczára, hogy a község is, meg a bérlők is tartottak fogadott vadőröket. Szerdán reggel Lovrik a társaival kiment az erdőbe vadászni. Hajtókat nem vittek magukkal, hanem csak úgy cserkészve vadásztak. A mint a vadásztársaság az erdőben szétvált, Lovrik befelé hatolt. Nemsokára egy ismert nevű orvvadászszal, **Tripán** Györggyel találkozott, a ki egy nagy meglőtt őzbakot vonszolt maga után. Lovrik, a mint az orvvadászt meglátta, lekapta puskáját s rákiáltott **Tripán**ra, hogy tegye le az őzet. **Tripán** egy pillanatra meghökken s az őzet letette a földre. Lovrik erre leeresztette a puskáját és indult az őzhöz, hogy azt felvegye, de ebben a pillanatban **Tripán** rálőtt Lovrikra s a kilőtt lövedékek Lovrik mellébe és hasába fúródtak. A többi vadászok a lövés után oda indultak, hogy megnézzék mit lőtt Lovrik. Akkor látták is a **Tripánt** futni, de nem gyanítottak semmit s csak akkor tudták meg, hogy mi történt, a mikor Lovrikot véresen megtalálták s haldokolva elmondta, hogy mi történt vele s megnévezte a gyilkost is. Lovrikot még élve szállították haza, de még aznap meghalt. A gyilkost elfogta a csendőrség.

* **A színház környékének rendezése.** A Szigligeti-színház nyugati oldalán dísztelenkedik az a keskeny terület, amelyet sehogy sem bír a város értékesíteni. Mikor a díszletraktárt építették, meg lehetett volna oldani könnyen ezt a kérdést, azonban a város magatartásán megfeneklett az egész dolog. A szomszédos telek tulajdonosa: úv. **Középeassy Kálmán** ezelőtt egy félévvel már tett ajánlatot a városnak, de ezt nem fogadták el, hanem a város szakértői javasolták, miként a város vegyen meg a díszletraktár mögött 2002 59 négyszög méter területet 200026 koronáért viszont, a színház mellett levő földszületért (395 84 négyszög méter) 1972 koronát fizessen Középeassy Kálmán. — Tegnap egy újabb kérvényt terjesztett be Középeassy jogi képviselője, mely alkalmas arra, hogy kölcsönös jóakarattal megoldáshoz vigye az ügyet. Hajlandó átadni a város részére a 2000 négyszög méter területet, a színház utcai földszületért, ha a város 3000 korona készpénzt ráfizet s felmentetik minden állami és községi illeték, átírási és bejegyzési költség alól.

* **Milliók a szemétkben.** Párisban a minap halt meg egy különöz nő, aki szörnyű nélkülözésekben töltötte életét, pedig óriási vagyon tulajdonosa volt. Chrétien Mária hetvenhét éves agaszűz volt és a rue de la Michodiére-ban lakott. Mikor meghalt, kitűnt, hogy a szemétkben közl. ezészsőrvá 64.000 frank készpénz és 1.165.000 frank értékű állampapírok, francia bank-részvények heverték, amelyek kamatszélvényei évek óta nem voltak levágyva. Végül kitűnt, hogy az elhaltak két háza is van s így az összes vagyonának értéke meghaladja a két millió ötszáz ezer frankot.

* **A szivarok nikotin-tartalma.** Egy német vegyész — mint a Jó Egészségben olvassuk — beható vizsgálattal meghatározta az ugynevezett trafik-szivarok nikotin-tartalmát s azt a következők találta:

Britanika	—	1.29	százalék
Kuba	—	1.40	"
Portoriko	—	1.41	"
Operas	—	1.43	"
Trabukko	—	1.61	"
Panetelas	—	1.81	"
Rövid szivar	—	1.88	"
Regalitas	—	2.90	"
Virzsina	—	3.99	"

E szerint leggyengébb szivarunk a közkedvelt britanika, legerősebb pedig a nem kevésbé kedvelt virzsina.

* **Mit gondolt a főispán?** *Barabás* Béla nagyváradi időzése alatt a biharmegyei kaszinóban hosszabb beszélgetésbe merült dr. *Beóthy* László főispánnal, Tisza Kálmán leghívebb barátjával. Egy újságíró, a ki méltán kíváncsi volt rá, hogy mit beszélhetett egymással ez a két politikai ellentét, meginterjúvolta később. A képviselő nevetve válaszolta:

— Hogy mit *mondott* a főispán, arra már nem emlékszem, de hogy mit *gondolt*, — azt biztosan tudom.

* **A délafrikai háború költsége.** Az a háború, a mely Délafrikában folyik, irtózatossá kerül Angolországnak. *Hicks-Beach* kincstári kancellár újabban szükségesnek mondta, hogy a parlamenttől ismét pénzt kell kérni a délafrikai háború céljára. O volt az, aki a háború kitörésekor kijelentette, hogy a háború költsége a legrosszabb esetben 250 millió koronát fog kitenni és ezzel a határozott kijelentéssel szemben áll most egy ismert angol statisztikusnak, *Giffen* Róbertnek kimutatása. E szerint a hadiköltség már elérte az 1750 millió koronát, tehát a háború hetenkint átlag 37.5 millió koronába, naponkint 5.34 millió koronába, óránként 222.000, percenkint 3700 koronába és másodpercenként 61 korona és 60 fillérbe kerül.

* **Tűzoltókülönítmény Várad Olasziban.** A várad-olaszi-i tűzoltókülönítmény felállítása már évek óta húzódik. Legutóbb a színháznál teljesítendő állandó őrködés foglalt el két tűzoltót, akik az olasz különítményhez voltak felvéve. Most azonban már nincsen semmi akadály, hogy a különítményt felállítsák az olasz-i tolonczházban. A városi közgyűlés ugyanis megszavazta két városi tűzoltó állás rendszeresítését s a miniszter a törvényhatóság ezen határozatát jóváhagyta.

* **Halálozás.** Résztétel vettük a következő gyászjelentést:

Magyary Dénes mint férj, mint a maga, mint az elhunyt szülei Csollák Ferencz és neje Friedvaszky Katalin, apósa Magyary Márton és neje, testvére Csollák Irén, sógora Magyary Domokos és neje Deák Etelka és gyermekeik, valamint a többi rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett neje, legjobbj gyermek, testvér és sógorának **Magyary Dénes** szül. Csollák Vilmának folyó hó 17-én d. e. 3/4 10 órakor életének 25-ik, boldog házassága 5-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hűlt tetemei folyó hó 19-én d. u. 1/4 órakor fognak a róm. kath. egyház szer-tartása szerint Kálvária-utca 129. számú háznál beszenteltetni és a várad-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 20-án d. e. 10 órakor fog a Premontrei-rend templomában az egek Urának bemutatni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagy-Várad, 1902. január 17-ikén. Áldás és béke poraira!

* **Igy halt meg Petőfi.** *Markaly* Péter *baráthi* katolikus kántor a minap néhány ismerősével a községbeli fogadóban borozgatott, miközben szóba került Petőfi Sándor halála. A kántor, mint a többinél tudósabb ember, magyarázni kezdte, hogyan esett el a költő a segesvári csatában. A magyarázásba azután annyira belemelegedett, hogy a jelenlevő 48-as honvédeknek szemmel láthatóan megakart mutatni, hogyan halt meg Petőfi. Mintha kozák kópja döfte volna át mellét, lerogyott a fogadó padozatára, majd utánozni kezdte a haldoklás jelenetét.

— Így halt meg Petőfi — sutogta — s nehéz sóhajtas szakadt ki melléből.

Ezzel lehunyta szemét és mozdulatlanul maradt fekvő helyében. A társaság tapsolni kezdett s égre földe dicsérte a kántort, aki olyan hűen adta elő a meghalás jelenetét, hogy tragikus színésznek is becsületére vált volna. A taps és éljenzés rég elcsendesedett már s a kántor még mindig mozdulatlanul feküdt a padozaton. Hívták vissza az asztalhoz, majd odamentek hozzá, hogy felemelik. Ekkor aztán egyszerre eltűnt a vidámság az arczokról: *holttest feküdt előttük*. A szegény kántor, amikor csak komédiázni akart, valóban meghalt. Szívszélhűtés érte.

* **Ongyilkos gimnazista.** A diák szoba csendjét tegnap egy nem mindennapi dőrej reszketteté meg. *Krejnok* Tivadár 18 éves VII. osztályú gimnazista tegnap délelőtt 8 óra tájban lakásán egy 12 mm. forgó pisztolyjal gyomrába lött. A szokatlan dőrejre az udvarbeliek midőn összeszaladtak, vérében fetrengve találták a padlón eszméletlen állapotban. A hirtelen megérkezett orvosi segítség megállapította, hogy a golyó teljesen összeroncsoolta a beleket s a vesében akadt meg s így az eltávolítása életveszélyes, sőt mondhatni lehetetlen. Miután a vérzést sikerült elállítani, a súlyosan sérültet a nagyváradi biharmegyei közkórházba szállítottatott további ápolás végett. Azonban életéhez nagyon kevés a remény, mivel a golyó fontos életszerveket tárt s a nagy vérvesztés pedig az öngyilkost teljesen kimerítette. Pataki rendőrfogalmazó jelent meg,

az esetről való értesülés után a közkórházban, hogy a sérültet, a magáról megfedekezett fiatal embert kihallgassa s legalább tetteinek okáról felvilágosítást szerezzen. Ez azonban a fiatal ember önkivülete folytán nem sikerült. ruhái között egy írónnal írott nyitott levelet találtak, melyben *Mecs* Gyula nevű barátjától búcsuzik el, fájjalja, hogy el kell válni cimboráitól, de mi kényszerítette ezen végzeteljes lépésre, arról hallgat. Kéri barátját, hogy a pisztolyt adja át nagybátyjának, mint tulajdonosnak, kéri ezen kívül, hogy iskola társainak adja át vég üdvözlését. E sorok befejezése után valószínűleg tüstént végrehajtotta borzalmas tettét, mely nagy feltűnést keltett kollegái között, kik valamennyien kedélyes, vig funak ismerték.

* **Pintyéék Nagyváradon.** *Pintye* György, a pénzhamisító aradi exdetektív, újra a nagyváradi kir. törvényszék fogházába került, a hol már egy izben, hasonló ügy révén ült is. Az aradi kir. törvényszék vizsgálóbírója *Pintye* és társainak újabb ügyében befejezte a vizsgálatot s tegnap előtt *Pintyét*, *Foltucz* Györgyöt a volt községi jegyzőt és hölgytársukat, a ki az utóbbival vadházasságban élt, elszállította *Nagyváradra*, a hol a törvényszék fog fölöttük ítélkezni.

Igazságszolgáltatás.

Allásközvetítés — a képviselőházban. Reichard Frigyes apróhirdetéssel keresett magának házmesteri állást és a közvetítésért ötven forint províziót ígért. A hirdetés folytán felkereste őt, majd pedig becsitálta a képviselőházba *Huszár* Miklós, a ki az országgyűlés irodájában díjnok és kijelentette neki, hogy fényesen jövedelmező házmesteri álláshoz juttatja. A provízió fejében menten felvett Reichardtól 100 koronát s erről az összegről adott nyugtájába belevette azt is, hogy fedezetül lekötö a fizetését.

Három hónappal később Reichard fölismerete a helyzetet. Házmesteri állást nem kapott s Huszár már nem is biztatta. Reichard visszakövetelte a pénzt, de Huszár fizetni sem akart. Reichard erre Huszár ellen büntényítő följelentést tett család címén és a járásbíróshoz beadott panaszában azt is előadta, hogy Huszár azzal is megtevesztette őt, hogy lekötötte neki a fizetését, holott az le sem foglalható.

Benke járásbíró tegnap tárgyalta az odíozus közvetítési ügyet, de ítélethozatalra nem került a sor, mert egy meg nem jelent tanu kihallgatása vált szükségessé.

ZENE ES MUVESZET.

Hangverseny a Szacsvay szoboralap javára. Mint már több izben jeleztek, a Szacsvay szoboralap javára rendezendő hangverseny, melynek érdekében *Kürti* Margit oly tevékeny buzgalmat fejtett ki, holnap, vasárnap délután 4 órakor lesz megtartva a »Kereskedelmi Csarnok« összes termében. Ezen alkalomra, mely a jótékony cél érdekében csak pártolásra számíthat, sikerült színházunk két tehetséges tagját megnyernie, s azonkívül a tevékeny rendező is élvezetessé teszi majd az estét, gyakorlati szavaltával. A hangverseny programja különben a következő:

1. Felolvasás. Tartja: *Bíró* Lajos.
2. *Székely* Anna énekl a Bűvös vadászból Agatta szerepét.
3. *Kürti* Margit szavalja »A gyermek bizalmát.« Fordította *Szász* Károly.
4. *Lányi* Edith énekel a Kis szökevényből.
5. Dr. *Adorján* Emil felolvasást tart.

MULATSÁG

FARSANGI NAPTAR.

Január 18. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Jan. 25. Nőegylet táncestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 1. Tisztviselők bálja.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.
Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.
Február 8. Katholikus kör bálja.

A Kath. Legényegylet bálja.

Ma este vidám ifjúsággal telik meg a Zöldfa szálló nagyterme. Kitűnő cigánybanda huzza majd a talp alá valót, az egyleti tagok megszokott udvarias fellépése teszi kellemessé a mulatságot és Maresch vendéglős pompás konyhája és borai biztosítanak róla, hogy senki sem fog fejfájással gondolni másnap a sikerült mulatságra. Mert hiába, a jó rendezésen kívül a jó konyha a siker záloga. A mai bálra pedig előre biztosítva van az olcsó és jó ellátás a táncból kinőttek számára.

A hölgyvendégek számára lezajlott divatu táncrendek fognak kedves emlékeztetőül szolgálni a mulatságra, melyeket a rendezőség oszt szét a belépésnél.

A bálra következő meghívót bocsájtott ki az egylet:

Meghívó. A nagyváradai Kath. Legényegylet 1902. január 18-án a Zöldfa szálloda nagytermében zártkörű táncestélyt rendez, melyre t. czimedat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Személyjegy 2 korona. Családjegy 4 korona. Kezdet 8 órákor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtelpony nyugtáz a rendezőbizottság. Meghívó kívánatra előmutatandó. A zenét Hamza Misica zenekara szolgáltatja.

Rendező bizottság: Dr. Vucskics Gyula elnök. Kugler Albert v. elnök. Pálffy Béla igazgató. Dr. Szolnok Jenő titkár. Széles Lajos pénztárnok. Óváry Lajos ellenőr. Nyiraty Antal I. dékán. Morvay Vilibald v. b. elnök. Papp Ferencz II. dékán. Ifj. Tóth Lajos főkönyvtárnok. Ifj. Barza József főrendező. — Aredánczky János, Bumbera István, Barza Antal, Fröhlich György, Hossz Károly, Kádár János, Kanczil István, Kendrella János, Lódká Pál, Nemes Ferencz, Veress János.

Nem kell már ezt a bált ajánlani, ismeri a válogatott társaságot és fesztelen jókedvet városunk iparos közönsége s az ideit bál csak fokozni fogja az előbbieket jó hírét.

Tisztviselők bálja. A nagyváradai tisztviselők Otthona kedélyes táncestélyt fog rendezni a jövő hó elsején, mely alkalomra a rendezők megalakítása céljából már ki is bocsátották az ívet, hogy a bizottság megalakítása után teljes erővel működhessenek és egy kedélyes estével tegyék emlékeztetést az ideit farsang emlékéit.

A katolikus bál vigalmi bizottsága hétfőn, január 20-án d. u. 6 órákor a kath. kör könyvtári helyiségében ülést tart.

Az ülés tárgyai:

1. A rendezőbizottság névsorának megállapítása.
2. Döntés a rendezői jelvények és a bál meghívók ügyében.
3. Előki előterjesztések és egyéb indítványok a bál részleteit illetőleg.

A nőegylet táncestélye. Szokatlanul nagy az érdeklődés városunkban a *Biharmegyei és nagyváradai nőegyletnek* f. hó 25-én megtartandó táncestélye iránt, melyet a helybeli 37. gyalogezred zenekarának hangversenye fog megelőzni s a táncdarabokat pedig Bura Károly jó hírű zenekara fogja előadni. Ez estélyre megalakult a rendező bizottság is a következő tagokból: *Krajcsovits* Imre főhadnagy. *Krüger* Aladár, dr. *Balogh* Sándor,

Ghiczy Géza főhadnagy. *Böszörményi* Béla, *Géczy* Imre, *Medvigy* Gábor és *Sebő* Mihály.

Postások bálja. A postások, kik a közérdekekben oly buzgók s kiknek nincs ünnepe és vasárnapjuk, szintén egy kellemesnek ígérkező táncvigalmat rendeznek a Zöldfa szálloda nagytermében szombaton, február hó 1-jén a posta és távirada altisztek és szolgák özvegyeiket, árváikat segítő- és temetkezési egyesületek javára. — A táncvigalomra, melyre a nagyszámu meghívókat már széjjel küldték, személyjegy 2 korona, családjegy 3 személyre 3 korona. A mulatság, melyre a jegyek a helybeli posta és távirada hivataloknál, a levélhordóknál előre kaphatók, este 5 órákor veszi kezdetét.

SZINHAZ

HETI MŰSOR

Szombaton: Carmen.

d. u.: Ocskay. (Ifjúsági előadás.)

Vasárnap: este: Csikós. (Szigligeti halálának évfordulója.)

Nagyon szép asszony.

A Nagyon szép asszony — nagyon régi módi asszony, a mi annyit jelent uj módi nyelvön, hogy a darab ma már kissé unalmas és legfeljebb akkor érdemes előadni, ha nincs okosabb dolga az igazgatónak. Jelenleg pedig, a mikor egész sereg újdonság vár bemutatásra és egész sereg régi, sokkal jobb darab a felújításra, jelenleg a Nagyon szép asszonyt legszebb volna elő se adni.

Szohner Olgának kellett volna benne ragyognia, miután öve a czinszerep. Hanem ez olyan furcsa kis szerep, hogy Szohner csak szép baba-arczával szolgált rá a virágra meg a tapsokra, játszani nem volt mit. Igazi élet akkor volt a színpadon, mikor *Bognár* és *Krasznay* megjelentek. Mind a ketten pompás alakot csináltak kissé egyoldalú szerepükből s nem engedték, hogy az az egyoldalúság révén unalmassá legyen. Úgyes volt Pataky, Erdélyi és Szarvasi is; Deésy nem tudott mit csinálni kezével-lábával. — r.

Az első ifjúsági előadás. Az első ifjúsági előadást közbejött akadályok miatt a színház vezetősége kénytelen volt csütörtökről vasárnap délutánra halasztani, amit az is kívánatosá tett, hogy vasárnap teljesebb számban hallgathatja végig az első előadást az ifjúság. A vasárnap első ifjúsági előadása — mint meirtek volt — „Ocskay brigadéros”, Herczegh Ferencz darabja kerül színre. Ismertető, nagy érdekességű előadást Sipos Orbán, Biharvármegye tanfelügyelője, min. osztálytanácsos fog az első előadás alkalmával tartani.

Szigligeti emléke. E hó 19-én, Szigligeti Ede halálának évfordulóján Szigligeti-este lesz ismét a színházban. A „Csikós” kerül színre jeles szereposztásban. Az ünnepi előadás próbái már befejeződtek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 112.

Idénybérlet 105.

Ma, szombaton, 1902. január 18-án

C A R M E N.

Opera.

S Z E M E L Y E K :

Carmen — — — — Székely Irén
Don José — — — — Hunfi Imre
Escamillo, torreador — — — — Pintér Imre

La Cencaire — — — — Nyárai Antal
La Remendado — — — — Füredi József
Morales, tizedes — — — — Csatár Győző
Micaela — — — — Székely Anna
Frasquita — — — — Lányi Edith

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdet 7 órákor, vége 10 órákor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órákor.

Holnap vasárnap, január 19-én

délután 3 órákor, fél helyárákkal

Ocskay brigadéros.

Történelmi színmű.

este 7 órákor, rendes helyárákkal

C S I K Ó S.

Népszínmű.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

67

Zawilowski bódultan ment haza . . . Képzete, legbensőbb érzelmei csodálatos összhangban zengtek s sokáig ébren tartották. Hogy el ne üzze lelkének elandalító danáját, nem nyugtalt világot s a méla holdfényben almodozni kezdett.

Nem szeret még, de Castelli kisasszony emléke meghatottságot erőszakol lelkére; szerelmes hallucinációk játszanak vele. Maga előtt látja Linette sötét szeméit, aranyfürt koszoruzta fejét, a mely keblére hanyatlik . . . Simogatja haját, a márványfehér homlokot; kifogja ölelő karjaival s arczába tekint, hogy forró csókja fölcsívta-e a meghatottság harmatcseppjeit? S a szerelem delibábja elragadja őt: úgy tetszik, hogy már is szerelmét vall neki, magához öleli, hogy megszámlálja szívük együttes dobbanását, vagy előtte térdel, az édes közelség bódító mámorában.

Megremegett. Linette eddig csak oszmánykép volt, most fölfedezte benne a nőt.

II.

A költő most már naponként ellátogatott a villába, a melyben Osnowskiék és Bronieckiék laktak.

Egy este, boldogan, szerelemittasan haladt arrafelé s úgy vélte, hogy a jázmin-illatos kis épület angyalok, isteni lények boldog otthona. Lelke liborult Linette előtt s mint szentet imádta. Erzelmeibe a gyermek iránti gyöngédség vegyült, akit vezetünk, akit övünk kell s szíve tele volt hálával. Gyönyörködött az est békéjében, az alkony arany-szégelyezte sötét fátyolában s az egész természetben megsejtette a végtelen kegyelmeit, amely nyugtat és ád mindenek.

Imádsághoz hasonló magasztaltság szállta meg szívét.

Ilyen kedélyhangulatban haladt föl a lépcsőn. A közös fogadóterem üres, de a mellékszobából hangok sutogása hallik. Félrelebbentette az ajtófüggönyt s lábai gyökeret vertek. Kopowski térdelőlvén csókolgatta Annette asszony kezét s kipirult arczaal, az igazatosság-tól remegő hangon mondta:

— Annette, hallgass meg végre!

— Szeretlek. — sutogott Osnowska asszony, — de bocsáss el . . . nem lehet . . .

Zawilowski eleresztette a függönyt. Mintegy kővé vállva állt ott mozdulatlanul néhány pillanatig. Végre szinte öntudatlanul átment a fogadóterem, le a lépcsőn, ki a kapuc, futva,

mint akit üznek. Az utcán megállt. Mintha megzavarodott volna. Gondolatai kergetődztek, de fölfogni, megérteni, nem bírt semmit. Valami megszakadt, lerombolódt lelkében. Tehát ez a ház, amelyet még néhány pillanattal ez előtt angyalok, szentek hajlékának tartott, a hazugságok, a hitszegés és gyalázat tanyája? És Linette, a fehér galamb, ebben a légkörben él s az álszentkedés mindennapi tanuja! Eszébe jutott Osnowski szerencsekívánata: — Legyen oly boldog Linettel, mint én feleségem oldalán! Keserűen fölkaczagott.

Eleinte úgy vélte, hogy a szegénytelen földfedezés, a szívet marcangoló kételey Linettere is fekete árnyat vet. Majd megbánást érzett ezen gondolatért. A gyanu megszenteltelenségnek tetszett. Mit tudhatott Linette ártatlanságában a világról? Végtelen szánalmában karjaiba zárta volna őtet, hogy megóvja, hogy eltávolítsa Anna-tól, hogy a bűn lehelle se érje. És mégis fölébe csengett a kísértés hangja: — Osnowski életével megpecsételné feleségének becsületét, ő is ártatlannak véli szerelme tárgyát. — Méltatlankodva csitította el a gonosz sugallatot. Miért is szökött abból a házból? Linette szemébe tekintve, megnyugodott volna.

Utöközben Polanieczkivel találkozott, aki Maszkónót kísérte. A kételey gyilkos befolyása alatt ez is gyanusnak tetszett. De Stas nyíltan megszólította őt.

— Jó estét! Ilyen korán már hazafelé?

— Broniczéktól jövök s sétálok egyet.

— Nézzen föl akkor hozzánk. Mária már panaszkodik, hogy sohasem jön hozzánk. Én csak hazakisérem ő nagyságát s azonnal ott-hoz leszek.

— Jól van! — szölt Zawilowski, — megyek.

Mária rendes szívélyességével fogadta.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Halálos végű párba.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.) Berlinben ma reggel pisztoly-párba volt a szigorú feltételek mellett *Beningen* hannoveri tartományi tanácsos, nemzeti szabadelvű pártvezérnek legidősebb fia *Falkenhagen* földbirtokossal. A tartományi tanácsos fia halálosan sebesült s eszméletlen állapotban szállították el a küzdterről. Allapota reménytelen.

Salisbury a békekötésről.

London, január 17. Tegnapi nyitották meg az angol parlamentet trónbeszéddel.

Ma *Salisbury* miniszterelnök nagy beszédet mondott a felsőházban a békefeltételekről. Adjuk beszédéből a következőket:

Salisbury miniszterelnök örömet fejez ki a hallottak fölül és azt mondja, hogy egyelőre lehetetlen a délafrikai kérdés jövődőlbeli rendezésével másképp, mint hipotétikusan foglalkozni.

Semmi sem nehezebb és haszontalanabb, mint előre meghatározni, hogy milyen eljárást fognak valamely esetleg bekövetkező esetben követni, a melynek idejét és általános jellegét lehetetlen előre látni. Ez a miniszterelnök válasza minden kérdésre, a melyet hozzá ebben a tárgyban intéztek. Spencer feltételekről is beszélt. Nézete, úgy látszik, az, hogy ha valamely nemzet minden provokáció nélkül betör egy másik nemzetnek a területére, az utóbbinak kötelessége a betörőket megverni és azután megkérdezni, hogy milyen feltételek mellett hajlandók békét kötni. Határozottan visszautasítja azon fölfogást, hogy Angliának, a melyet méltatlannak tart, kötelessége volna előállítani és megmondani, hogy mely feltételek mellett hajlandó magát a támadónak megadni.

Ha békét kérnek, akkor majd megmondjuk, hogy *mely feltételek mellett* köthető meg

a béke. A búrok mindig visszautasították azt a gondolatot, hogy békét akarnak kérni. Anglia nem szórhat ki csalétkül amnesztiát, hogy az ellenséget, a mely a békét megbontotta, Anglia jogait megsértette és a király birtokaira nyomorúságot hozott, arra bírja, hogy mérsékelje magát és békét kérjen. Ha az ellenség békét akar, ám jöjjön és mondja meg. A míg ezt nem teszi, jobb, ha a kormány minél kevesebbet beszél róla.

Salisbury ezután védelmére kel az osztrómállapotnak és azt mondja, hogy hadijog nélkül hadviselés lehetetlen. Ha a háboru az angol fegyverekre nem tisztességesen vagy az angolok nagy áldozatainak meg nem felelően végződnek, a következmények valamennyi világrészben érezhetőek volnának. Ha Angliát rávennék, hogy beleegyezzenek a kérdésnek olyan rendezésébe, amely a felételes megadás szó mögé rejtőznék és ha Anglia olyan embereknek, akik a királyságnak egy részében laknak, megengednék, hogy idegen népekkel egyezkedjenek és fegyvereket gyűjtsenek, olyan lakosság keletkeznék, amely idegen népeknek alkalmas adna arra, hogy ellenünk intrikáljon és módot keresne arra, hogy a függetlenséget, a melyet Anglia neki meg nem ad, erőszakkal szerezzék meg magának. Mindez bekövetkezhetnék, ha a parlament bizonyos érdekelt vagy fanatikus angol elemek nyomása alatt lemondana arról a kötelességről, hogy a királynak abban a két gyarmatban biztosítsa a szupremáciát. (M. T. I.)

Megszüntetett vesztegár.

Konstantinápoly, jan. 16. A közegészségügyi tanács megszüntette a bejruti provenienciákra elrendelt vesztegárt. (M. T. I.)

A lipcei bank csődügye.

Lipsee, jan. 17. A Leipziger Bank csődügyében tegnap tartott tárgyaláson az utólag bejelentett követelések összegét a Leipziger Tagblatt jelentése szerint 515.000 márkában állapították meg. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Az első erdő-hitbizomány. Báró *Kemény* Kálmán és neje *Bánffy* Polixena bárónő maros-vécsi uradalmukból hitbizományt alakítottak. A hivatalos lap már legközelebb közli a királyi leiratot, melylyel a hitbizomány

alakítását a korona jóváhagyta. Erdekes jelentőséget ad a dolognak az, hogy ez az első erdő-hitbizomány, mely már az új rendszer alapján létesült. A kormány álláspontja ugyanis e tekintetben az volt, hogy szakít az eddigi rendszerrel és az erdő- s nemzetiségi vidékeken hitbizományokat csinál, hogy a magyar föld idegen kézre jutását e veszélyeztetett pontokon lehetőleg megakadályozza.

Böckh Jenő és Társa

Tőzsdéi jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

Budapest, január 17.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasut	624 50
Rimamurásvi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Szolgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Metallidő.

Budapest, január 17.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tenger	5.14
Rozs okt	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, szz.	—

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902 január 17-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	95.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	122 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,75%	101 20
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	94 40
Italmérsi jog megváltási kötvény	101 45
Horvát-szlavón-főhercegeni kötvény	94 90
Magyar nyeregszék-sorozat-kölcsön	182.—
Tiszszabályozás szept. sorozat-kölcsön	150.—
Osztrák járadék papírban	200.—
Osztrák járadék ezüstben	200.—
Osztrák járadék aranyban	120 25
Osztrák korona járadék	96 26
Osztrák államsorsjegyek	145.—
Osztrák magyar bank részvény	16 60
Magyar hitelbank részvény	663 50
Osztrák hitelintézet részvény	6 6 75
Párisi vista	95 20
20 frankos arany (Napoleonkor)	21 02
Németbirodalmi márkák	117 15
London vista	239 22
20 márkás arany	23 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt

beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházzhatóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsajtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vince Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti eiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzőkek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, színlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ívek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási } számadás-ívek.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak } anyakönyvi kivonata.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri papíron.	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri papíron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak } anyakönyve, diósgyőri papíron.	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.